

Plus Interview

Nee, mime is niet hetzelfde als pantomime. Maar wat is het dan wel?

Illing Erosion van Rotor, links Hidde Aans-Verkade, rechts Koen van der Heijden. BEELD SAM SCHEUERMANN

Mime? Is dat niet zo'n mannetje met een wit gezicht dat doet alsof er een raam voor hem zit, terwijl het er niet is? Nee. Daarom hieronder, ter gelegenheid van het mime- en performancefestival *Zéro* in de Meervaart, een handleiding.

Lorianne van Gelder 13 december 2022, 03:00

et is verwarrend, mime. Dat merken de mannen van mimeduo Peter van der Veken, Hidde Aans-Verkade (28) en

immeduo Kotor wel vaker. In de Aans-Verkade (26) en Koen van der Heijden (27) zijn deze zomer nog onderscheiden met de BNG Bank theaterprijs, een prijs van 45.000 euro voor hun voorstelling *Erosion*. Mimers van het hoogste allood, dus. Maar iemand uitleggen wat mime nou eigenlijk is, kan soms best lastig zijn.

Wie niet meteen weet wat deze fysieke vorm van theater is – die Amsterdamser is dan de meeste mensen weten – helpen Aans-Verkade en Van der Heijden hieronder met een kleine handleiding.

Mime is géén pantomime.

Aans-Verkade: “We krijgen géén pantomime op de mimeopleiding. Pantomime, dat gaat over wat er níét is (dus doen alsof je een raam of deur voor je hebt, terwijl die er niet zijn) is eigenlijk een kleine zijstrooming van de mime. Zie het als wat breakdance is voor dans in het algemeen.”

Van der Heijden: “Bij de Nederlandse mime gaat het om wat er wél is: de emoties, de bewegingen en geluiden. Panto is alles, mime is nabootsing. Pantomime bootst alles na, mime gaat over het hier en nu.”

Mime kan er heel verschillend uitzien, maar is altijd beweging.

Aans-Verkade: “Als ik het aan mijn tante uitleg, zeg ik: mime is een fysiek beeldende voorstelling. De ruimte, het lichaam en beweging zijn het belangrijkste. Maar hoe het er precies uitziet, varieert enorm.”

Van der Heijden: “Op het festival kun je werk van Elias De Bruyne zien, die voorstellingen maakt waarin bijvoorbeeld alleen letters of dozen in de ruimte bewegen. Maar je hebt ook Jakop Ahlbom die met *Knock-out* een heel slapstickachtige voorstelling heeft gemaakt. In de voorstelling van Rachel Schuit lig je op een bootje in het water.”

Aans-Verkade: “Omdat mime zo erg vanuit het lichaam wordt benaderd, is het ook heel toegankelijk. Het publiek krijgt meer een lichamelijke ervaring.”

Zonder zéro heb je geen mime.

Van der Heijden: “Zéro, zo heet het festival ook. De zéro is het belangrijkste in de mime, zeker in Nederland. Het is letterlijk een nulpunt, een startpunt. Je kunt het vergelijken met een schilder die een leeg canvas heeft, alles is nog mogelijk. Als mimer probeer je zo puur mogelijk in het moment te kijken wat er ontstaat. Er is bij elk persoon een ander nulpunt, een eigen zéro.”

Aans-Verkade: “Alle zintuigen zet je op scherp, je bent dan heel ontvankelijk, bijna transparant.”

Ze laten het even zien, de zéro. De ruggen recht, het gezicht

neutraal, zo ontspannen mogelijk staan, maar wel kaarsrecht.

Mime is geen dans.

Aans-Verkade: "Bij dans heb je vaak een choreografie. Dans volgt vaak muziek. Bij ons is muziek ook belangrijk, maar niet leidend. Etienne Decroux, de oprichter van de mime corporel, zei ooit: 'Dans is een vloeiende beweging, terwijl de mime stopt.' Wij nemen een moment om te voelen wat de beweging met ons doet. Dans blijft doorgaan."

Van der Heijden: "Bij mime is het een dialoog tussen spel, intentie, beweging, geluid en staat van zijn. Mimers zijn wel acteurs, er is altijd sprake van een transformatie. Onze voorstellingen zijn bijna een soort rituelen, waarin herhaling in beweging centraal staat. Door de herhaling in beweging kun je het ondergaan en kun je de nuances gaan zien."

Aans-Verkade: "Het is vet zwaar om te spelen! Uitpuittend, maar geen dans."

In een mimevoorstelling is het niet verboden om te praten.

Aans-Verkade: "Bij ons wordt er geen woord gesproken, maar bij *De voorstelling met misschien wel de langste opkomst* ooit wordt gesproken. Het grootste verschil is dat toneel begint bij een geschreven tekst, bij mime begint het altijd op een leeg toneel. De eerste vier weken zijn wij vaak alleen maar in een lege ruimte dingen aan het uitproberen."

Van der Heijden: "Het publiek moet wel stil zijn hoor."

U kijkt al naar mime

Aans-Verkade: "Mime heeft een grote invloed op bijna al het theater dat tegenwoordig wordt gemaakt. Ook acteursopleidingen geven nu mimelessen. Regisseurs werken graag met mensen van de mimeopleiding, omdat mimers enorm getraind worden om mee te denken, en ideeën aan te reiken."

Van der Heijden: "De hele maatschappij wordt visueler, en fysieke, beeldende spelers zijn dan ook gewild."

Aans-Verkade: "Denk aan René van 't Hof. Hij kan al een heel verhaal vertellen vanuit een piepkleine beweging in zijn borst. Dat is de magie van de mime. Met een klein hoofdknikje kun je de zaal plat krijgen. Zoals onze mentor Boukje Schweigman altijd zei: 80 procent van de communicatie is non-verbaal. Daar duikt de mime constant in."

Mime is heel Amsterdams

Aans-Verkade: "Mime is hier in de jaren vijftig op een zolderkamer begonnen, door Will Spoor. Hij was eigenlijk violist en kwam in Parijs in aanraking met mime. De enige mimeopleiding van Nederland en Europa is in Amsterdam, en met Veem is er een geweldig ontwikkelhuis voor mime."

Van der Heijden: "Tijdens het festival in de Meervaart is er ook een kijkcursus mime. Voor als het nog niet duidelijk is."

De voorstelling *Erosion van Rotor* is 15 en 16 december te zien tijdens [het tweedaagse festival Zéro](#) in de Meervaart. Het festival is beide dagen vanaf 16.00 uur te bezoeken. Onlangs verscheen ook het standaardwerk [Nederlandse Mime](#) van Marijn de Langen.

Lees ook

Intimidatie, burn-outs: fotografiemuseum Foam door falende leiding al jaren stuurloos